

Apongua i buk ani Timoteo

Timoteo kapo paluana i Paulo nei avibisan i Akus Ro. Asukang a Paulo kala salik a buk ke ane singina, ani ka atatai ia ta keve laulauan kipo roron, voiang kapo mamaiten ta ka uli using ania. Ani Timoteo, nia akorong ka madot kana lomlomon, na ani laulauan roron i asoung ani akus ro i Iesu Karisto ka uli ago singina. Ka using akorong luai ani kana keve mengen a God. Na ka ago ta lolokovo an ani vap ang kipo vil akui, vo ali maiten ania. Ani ka dual, asi kana teng aro ani abis ang God kataa alis ia tatana. Ani ka ago luai ta atu talinga using ani mamain ta kalinga vongvong, singiria matan vap po kovek i lomlomonai ro. Matan mengen ang, kapo nas ani vil arikek luai ani vap ang kipo longong ia. Ani ka lomlomonai akit ani kana keve laulauan i ago na Paulo, na ka usiusing ia, using kapo laulauan i lomlomon matukal, ago marip, na vinga ro kapa taun ani mang keve tungana, kuvul velai ani paus ani mamaiten.

Mengen i angruduai

¹ Nau Paulo napo aposel ani Karisto Iesu le si kana vubuk a God, using a mengen tutuman i to, nang tarapo to tatana si kara angtogon ve Karisto Iesu.

² Napo alis a panbuk ke ane singim, Timoteo, numai kag nat ro. Roron, ngorem na marip ane

singim le si God tamara na Karisto Iesu kara Volava.

Tung akit si akus ro

³ Napo alis kag posong aro si God, voiang napo abis ania asukang val kag vap aino kita kun abis ania. Napo atogon a malangas ro ke ta si kag abis ania, vingag kapo daus. Io, na tukulai i kag posong aro using si keve taun aongos napo uli lomlomonai anim si kag keve sokotuk.

⁴ Na taun ang napo lomom kam asia lumata napo buk alava ani naka arai pok anim na nanla uruk alava.

⁵ Napo lomlomonai ani tutuman i kam lomlomon. Matan lomlomon ang ri tivum ta Lois ve rinam ta Eunike kita atogon aino ia, na napo nas ta kana kupo kun atogon ania.

⁶ Au, le si oring suke napo buk anguan sulai an anim ta ku aureurek atanginang a alilis ang God kata alis ua tatana si taun ang natala akanangai anim singina.

⁷ Using a God parik katapa alis ira ta lau i lolokovo, parik. Sikei kata alis ira ta kitmat, lau i vinga ro, na lau i saupai aro pok anira.

⁸ Asukang na ku ago ta leng an ani akuskus amalangas ta kara Volava, na ku ago ta leng an marai kag po ago nei gogotan ke. Sikei ku tung ve nau si kui ke na tarung sunguk na akus ro si kitmat i God,

⁹ nia katala asapang ira na katala songo ira ani tara kakana asikei. Parik ta si mangsikei a sa taratala abis ia, parik, sikei si kana lomlomonai akorong na kana roron, nang kata atung ia anira si Karisto Iesu aino le kabang.

¹⁰ Au na kana vang si taun ke katala serei e ring malangas si kara katakai i vilvil ato Karisto Iesu, nia kata goeng suai ani kitmat i mat na ka asereiai ani to asikei asukang val akus ro ina kapo mengen amalangas tatana.

¹¹ Io, na ani akus ro ke, katala atung iau ani naka abis ania, asukang ta katakai i amalmalangasai, aposel, na katakai i akalit.

¹² Si oring suke vanang nalapo siang nei kui ke. Sikei parik napa leng. Using napo atogon kag igenen natala atung kag lomlomon singina. Napo nas luai ta nia kapo angkoai si aiveven akit ani sa natala alis ia e kungana tung si taun ang e mung.

¹³ Kag keve pinipini anim, ku ususing aro ia na kam akalkalit ka sikei palau val natala atai ua. Ku teng akit si lomlomon na lau i vinga ro si kam angtogon ve Karisto Iesu.

¹⁴ Ku aiveven aro na mengen tutuman ang kutala luk ia, si kitmat i Malanganto Gogoai, nang kapo ago ve tara.

¹⁵ Kupo malangas ta keve tungara aongos e Asia kitala sang pelek iau. Ri Pugelo ve Eremogenes kapa.

¹⁶ Kag sokotuk mete Volava ta ka akalit ta kana ngorem si kana patvap a Onesiporo, using kata mepo uli auruk anig na parik katapa leng ani kag po ago nei gogotan ke.

¹⁷ Si kana melapo ago ang e ke e Rom, katapo dual ta gulegule na kamela sabonai korong anig.

¹⁸ Kag sokotuk mete Volava ta ka ngorem ia si taun ang man kan tung e matana. Kupo nas aro kana keve laulauan ipo pakangai ang anig e Epeso.

2

Katakai i visvis ani Karisto

¹ Asukang a numai, kag nat, ku ago akit si kam angtogon ve Karisto Iesu na ku tauia si kana roron.

² Au ani keve pinipini ang nata pini ua tatana e mataria i vap miang, napo buk ani ku alis ia si vap ang ria kipo vap atutuman na kipo angkoai si atatai aro ani mang matan.

³ Ku sunguk papakangai kuvul ve namem si mamaiten val kupo katakai i visvis roron ke Karisto Iesu.

⁴ Katakai i visvis parik kapa volvolai pulakai si keve telan palau i to ke, parik. Sikei kapo uli buk ani ka auruk kana tulava.

⁵ Asukang kapa si katakai i sang aro. Parik kapa angkoai si luk ani kuku miminaungan ang man parik katapa using akorong a keve saupai i sang ang katapo sang singina.

⁶ Au na katakai i abis matang kapa, man katala abis alava, nia kapo ainoai i igenen asi luk ani palpal i uai i kana matang.

⁷ Ku uli lomon akit ani mengen ke napo atai ua tatana. Au na Volava ka amalangasai ania nei vingam.

⁸ Ku lomon akit a Iesu Karisto, kata tapasuk pelek a mat na kapo tivuna i David. Nia na akus ro ke napo tung ania.

⁹ Tukulai ina na namelapo matung nei gogotan ke val katakai i bil arikek. Sikei mengen si God, parik kapa angkoai si ki got korong ia.

¹⁰ Asukang vang a napo sunguk a keve mamaiten aongos ke, ani vap ang God kata songo

iria, ki kun luk kapa ani vilvil ato si Karisto Iesu, kuvul velai ani miminaungan asikei.

¹¹ Mengen ke kapo tutuman luai ta man taratala mat kuvul ve nia, tara an to kuvul ve nia.

¹² Au na man taratala tung akit nei kui, tara an kun sinong kuli sinsinong i saupai ve nia. Na man taratala gel suai ania, nia kapa ka kun gel suai anira,

¹³ na man taratala tav tutuman, sikei nia lak kapo uli tutuman, using parik kapa angkoai si gel suai pok ania.

Katakai i abis ro

¹⁴ Ku uli alomon pok aniria ta keve mengen ke. Pini amadot iria e matana i God ani ki ago ta angsul an ta keve mengen palau. Kapo tav pakangai na kapo vil arikek iria kipo kolongong.

¹⁵ Ku atokngai amadot ta ku tung e matana i God na ka ainak anim val kana katakai i abis ro. Na e iang ka kovek i bil ku mese singina, na ku uli vil atapalas aro ani kana mengen tutuman.

¹⁶ Sikei keve mengen tangis palau i agel ani God, ku ago ta telan an tatana. Using ria nang kipo uli mengen asukang, nganlak ki aunai pasal akipai ani God si kari keve rikek.

¹⁷ Kari matan akalkalit kapo asukang val makas rikek na nganlak ka angkoai si angan ani pukun i nei kuvkuvulan aongos. Nang a mang pongua iria ta ri Umenaio ve Pileto,

¹⁸ kilongtala pasal suai ani akalkalit tutuman, using kilongpo mengen ta lenginang a vap mat kitala tapasuk pok. Na sukana kilongla vil atago-eng a lomlomon si mang matan.

¹⁹ Sikei kantanem, kana kelkelai tokos a God kapo tung akit, na katala akanangai ania ta mengen ke, **Volava kapo nas iria, vap ang kakana**, na man a sikei kapo mengen amalangas ta asan i Volava, ka papelek a lau rikek.

²⁰ Man a vainagoan lava, na kapo atogon a mamain ta asisiang neina, parik ta riria aongos kipo keve asisiang miminaungan. Sikei mang matan kipo keve bil visuk palau. Matan asisiang miminaungan ang ki abis a keve avibisan talupus tatana, na mang matan asisiang, parik.

²¹ Au na man a sikei katala vil adaus pok ia pelek a keve bil visuk, io kalapo asisiang vanang ani avibisan talupus, ila itoiton adaus angkoai si vo taukai ina ka uruk singina. Na kalapo usausa aro ani keve avibisan ro aongos.

²² Ku sip pelek a keve vubuk rikek i natung, na ku sang using a lau korong ve lomlomon na vinga ro na marip, kuvul ve ria kipo songo serei si Volava ta vinga daus.

²³ Ago ta atu talinga using ani nio vo igenen tav nas, using kupo malangas ta kipo tak aserei a keve marala duk.

²⁴ Asosokai si Volava ka ago ta igenen marala an, sikei ka uli pakangai ani ri vap, ka igenen katak ta pinipini na ka uli vinga marip.

²⁵ Au na ria kipo buk tubat ania, ka pini aro iria ta vinga marip, velai ani lomlomon ta God ka atun kinle iria ani ki lommon pokai na ki pataun a tutuman.

²⁶ Asi kari lomlomonai aro pok na ki salai si kana liliangus a vopo petau ang anira, voiang katala kong akit iria tatana asi kari using ani kana

vubuk.

3

Laulauan si ri vap si akamusai i taun

¹ Kana napo buk ani ku malangas ta si akamusai i taun ka atogon a keve matan taun rikek luai ki serei.

² Using ka atogon vap ki lomlomoni papalik pok tataria, ki buk using a kapkap, ki alalakas, ki amas, ki mengen arikek, ki sualpok a keve tamaria, ki tav poso aro, ki visuk,

³ ki kovek i ngorem, ki tav lomon suai, ki mengen musik, ki tava ani saupai aro pok aniria, ki bis sumasuma, ki misag ani lau ro,

⁴ ki katak ta apupu, ki marala sumasuma, ki uli mengen ta ria kipo ro, na ki uli sang using ani mamain ta uruk, sikei si auruk ani God kipo tava.

⁵ E komo iria, kipo kapau ta kipo using kana vubuk a God, sikei kitmat ina, kipo gel suai ania. Ku ago akipai luai ani vap asukang.

⁶ Using kipo vap katak ta lak lu pulakai asi tak suai ani ri aina ngau, voiang kilapo asalak kari keve asasalakan lava i kari keve rikek, na kari mamain ta vubuk rikek kapo saupai aniria.

⁷ Kipo uli buk nas ani bil tanginang sikei kipo tava luai ani kinle ani tutuman.

⁸ Vap rikek suke, kipo asukang palau val ngono tauan ke ri Ianes ve Iamberes kilongta angual ve kana abis a Moses, using riria kapa kipo kun angualai ve mengen tutuman. Vangang iria kapo vong luai, au na ani akalkalit ro i lomlomoni, kitala atolongon luai ania.

⁹ Sikei ki ngau sumasuma using kari nio ka malangas si vap miang, asukang val ngono tauan suke.

Akamusai i sokotuk lava ani Timoteo

¹⁰ Sikei numai, kutala nas aro kag keve akalkalit, na kag keve laulauan i to, kag dual, kag lomlomon, kag vinga ananap, kag lau i vinga ro, kag lau i tung akit,

¹¹ keve mirik na kui natala kui tatana si sa kitala abis ia singig e Antiokeia, e Ikonion na e Lustara. Sikei keve bil aongos suke, Volava kata asapang iau pelek iria.

¹² Io, kapo asukang, riria kipo buk using ani kana laulauan a God si kari angtogon ve Karisto Iesu, ki nas aro na vilvil akui.

¹³ Au na ri vap rikek, ri katakai i kapau ki pasal taun a rikek asi kari an rikek luai. Ki dual si kapau ani mang matan, na mang matan kapa ki kun kapau aniria.

¹⁴ Sikei numai, ku pasal akit si keve pinipini ang kutala luk ia, na kulapo nas luai ani tutuman ina. Using kupo nas a vap ang kitala alis aino ua tatana.

¹⁵ Kupo malangas ta le si kam po nat lik ang, kutala uli katak ta mengen i salsalik gogoai, nia kata amalangasai anim asi kam luk ani vilvil ato kuli kam lomlomon si Karisto Iesu.

¹⁶ Keve mengen aongos i nei salsalik kapo kalingana i God. Na kapo ro si pinipini, tatapokai, vilvil akorong, na akatak ani ri vap asi kari using ani lau korong.

¹⁷ Au na le iang, kana igenen a God ka usausa aro luai si abis ani mamain ta avibisan roron aongos.

4

¹ Napo mengen ua e matana i God na Karisto Iesu, nia ka saupai lak ani ri vap to kuvul ve ria kitala mat, au na using kana serei pok na kana saupai papanai, kana kag mengen kitmat anim asukang ke.

² Ku akus amalangas ta kana mengen, na ku uli usausa si taun roron na taun rikek kapa. Ku vilvil akorong, ku tatapokai na ku akaisap, velai ani ananap aro na ku pini aro ri vap.

³ Using ka serei lak a taun, na ri vap ki misag ani longong ani akalkalit korong i lomlomom. Na ki using kari vubuk akorong na ki songo na keve katakai i akalit miang asi kari mengen aniria ta mengen ria akorong kipo buk longong ania.

⁴ Ki taval taliung a mengen tutuman, na ki atu talinga using a keve akuskus palau.

⁵ Sikei numai, vangangim ka uli tapalas si taun suke. Ku tung akit aro nei mamaiten, ku abis aro val katakai i akuskus, na ku vil apunuk aro na keve avibisan aongos i kam kirim.

⁶ Using nalapo puka, na rangai ig katakai tilingai val alilis serei si God. Na kalapo angasungai a taun asi kag pasal suai.

⁷ Nataala visvis nei visvis roron ke. Nataala sang aro nei angkaul i to ke. Nata lapo uli teng akit si kara lomlomom.

⁸ Au na sukana na kuku miminaungan i lau korong kalapo sinong kokoai anig, voiang a Volava, ka akuku lak iau tatana si taun ang e mung, nia kapo katakai i saupai korong luai. Na parik ta anig papalik, sikei ani ri vap aongos, ria kitala

atumata velai ani lomlomon kaisap ta kana serei pok.

Mang keve aikut si Paulo

⁹ Dual aro na kume serei sumasuma singig,

¹⁰ using Demas katale mangal a kuli rina ke na kala sip pelek iau ane Tesalonike. Au na Kereskes kala kun pasal ane Galatia na Tito ane Dalmatia.

¹¹ Ring Lukas papalik kana ve nau e ke. Arai le ani Marko ane ke, using kapo nat ro, nia kame pakangai anig si kag abis.

¹² Natala asok a Tukiko ane Epeso.

¹³ Kag vakup vunga ipo alak, nata lomom taun ia si Karpo e Toroas. Ku luk ia ane ke. Na kag keve volo buk kapa, na anu i abis ta pauk i vongo ang, napo buk ia kapa.

¹⁴ Aleksandro, igenen vopo abis si aen ang, kata vil akui alava luai anig. Volava ka ngenget a sa katale abis ia singig.

¹⁵ Kapo ro ku aiveven akit ua si igenen ke using katale angsual alava nang ve kamem mengen.

¹⁶ Si kag ainoai i mengen bat pok ang anig, kata kovek luai i mangsikei asi tung ve nau, aongos kitale pataliung iau. Sikei kapo ro ki ago ta sunguk an ani mamaiten i lau ang.

¹⁷ Volava kata sakalvanga na ka arudualan iau, ani akus ro ka sounng amalangas luai le singig na ri vap i ngising aongos ki longong ia. Io, katale asapang iau pelek a nguruna i laion.

¹⁸ Volava ka asapang iau pelek a keve visvis rikek ke, na ka ariuk lak iau ani nakan ago aro metekuku si kana vainagoan. Lavlabat i kana maumausan ka ago asikei. Tutuman.

Mengen i posong ro si angtaliungai

¹⁹ Lis kag posong aro si ri Piriska ve Akulas, na si kana matan vap a Onesiporo.

²⁰ Erasto katale ago pok e Korinto. Toropimo nata pasal pelek ia e Mileto na kapo malepen.

²¹ Dual na ku serei sumasuma aino ani taun livus ang. Eubulo, Pudes, Linos na Kalaudia, ria ve keve tungara aongos e ke kipo lis kari posong aro singim.

²² Volava ka auai ve malanganto im. Roron ane singimi.

**AKUS RO NA PALATUNG TANGINANG ANI
IESU KARISTO**
**Genesis, Ruth, Jonah, and The New Testament in the
Tungag Language of Papua New Guinea**
**Sampela hap Buk Baibel long tokples Tungag long
Niugini**

Copyright © 1998, 2011 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Tungag

Dialect: Tungag

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-08-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023

5b87685b-ebca-5005-ae7-e66d05146339